

Az Európai Unió
támogatásával

BALATONFÜZFŐ – 5 JÓ GYAKORLAT

A kulturális örökség mint közösségi erőforrás

TANDEM: VÁROSOK ÉS DEMOKRÁCIA A HELYI ÖRÖKSÉG ÚJRAÉLESZTÉSE RÉSZVÉTELI DEMOKRÁCIA RÉVÉN

PANAGYURISHTÉ, Bulgária | 2026. OKTÓBER 9-11.

Szakmai háttéranyag a Jó Gyakorlatok Gyűjteményéhez

1. Vezetői összefoglaló

Balatonfűzfő TANDEM-ben betöltött szerepe szempontjából a kulturális örökség nem kizárólag megőrzendő tárgyi vagy történeti érték, hanem olyan közösségi erőforrás, amely kapcsolatot teremthet az önkormányzat, a kulturális intézmények, a civil szervezetek, a fiatalok, az idősebb generációk és a helyi lakosság között. A projekt célja ugyanezt a szemléletet helyezi középpontba: a kulturális örökséget a közösségi részvétel, a demokratikus párbeszéd és a helyi együttműködés erősítésének eszközévé teszi.

A jelen anyag öt olyan balatonfűzfői gyakorlatot rendszerez, amelyek különböző módon kapcsolják össze a helyi örökséget és a közösségi életet. Az első három a civil–önkormányzati együttműködésre, az ipari örökség közösségi értelmezésére és a kulturális intézmény közösségi szerepére épít. A negyedik és ötödik gyakorlat a művészeti örökség generációk közötti továbbadását és közösségi újraértelmezését mutatja be.

Fontos szakmai megkülönböztetés: ahol a rendelkezésre álló források egy már megvalósult programot vagy önkormányzati mechanizmust dokumentálnak, azt **meglévő jó gyakorlatként** kezeljük. Ahol a TANDEM céljaihoz illeszkedő továbbfejlesztésről van szó, azt külön **fejlesztési irányként** jelöljük; nem állítjuk róla, hogy már teljes körűen működő részvételi módszer.

2. Balatonfűzfő örökségi és közösségi profilja

- **Ipari örökség és gyári kultúra:** a település történetének és helyi identitásának meghatározó része.
- **Balatoni és természeti környezet:** a települési identitás és közösségi élet fontos háttere.
- **Kulturális intézményi háttér:** Vágfalvi Ottó Művelődési Ház, Könyvtár és Turisztikai Központ.
- **Civil közösségek:** kulturális, sport-, nyugdíjas, hagyományőrző és más közösségek.
- **Nemzetközi együttműködés:** testvérvárosi kapcsolatok és a TANDEM nemzetközi hálózata.

A TANDEM pályázati anyaga szerint Balatonfűzfő egyik kiemelt erőssége a közösségi kulturális programokban és a nemzetközi együttműködésekben szerzett tapasztalat. A projekt ezért nem kész modellt kíván bemutatni, hanem olyan helyi tapasztalatokat, amelyekből más kisvárosok számára is átadható részvételi módszerek fejleszthetők.

3. Az öt jó gyakorlat összehasonlító képe

Jó gyakorlat	Örökségi fókusz	Részvételi fókusz	TANDEM-potenciál
1. Civil–önkormányzati partnerség	Helyi közösségi és kulturális értékek	Civil kezdeményezések támogatása	Helyi partnerségi modell
2. Közösség és gyári kultúra	Ipari örökség, emlékezet	Személyes történetek, közösségi értelmezés	Oral history/örökségi térkép
3. Kulturális intézmény mint közösségi platform	Kulturális örökség, művészet, helyi kultúra	Találkozás, programalkotás, közösségi kapcsolódás	Részvételi kulturális programtervezés
4. Vágfalvi Ottó Képzőművészeti Emlékverseny	Művészeti örökség	Fiatalok és oktatási közösségek bevonása	Generációs örökségátadás

Jó gyakorlat	Örökségi fókusz	Részvételi fókusz	TANDEM-potenciál
5. Vágfalvi 100	Helyi művészeti örökség	Kiállítás, közösségi emlékezet, kulturális kapcsolódás	Örökség közös újraértelmezése

1. jó gyakorlat – Civil–önkormányzati partnerség

A helyi kezdeményezések támogatása és közös megvalósítása

Gyakorlat státusza	MEGLÉVŐ GYAKORLAT – dokumentált önkormányzati támogatási rendszer
TANDEM-kapcsolódás	Kulturális örökség + közösségi részvétel + helyi együttműködés

1. Kiinduló helyzet/probléma

Balatonfüzfőn számos civil és nonprofit közösség vállal kulturális, közösség-szervező, hagyományőrző, karitatív vagy sporttevékenységet. A kihívás az, hogy ezek a helyi kezdeményezések ne elszigetelten működjenek, hanem megfelelő önkormányzati háttérrel a települési közösségi élet részévé váljanak.

2. Cél

Az önkormányzat szerepének partneri és támogató megközelítése: a helyi közösségek saját kezdeményezéseinek ösztönzése, a megvalósításhoz szükséges keretek biztosítása és a közösségi értékteremtés támogatása.

3. A gyakorlat lényege és módszere

Az önkormányzat pályázati támogatási rendszere lehetőséget biztosít közérdekű kulturális és sportprogramok, valamint nonprofit szervezetek és közösségek támogatására. A 2024-es pályázati kiírás kifejezetten nevesíti a közösség-szervező, hagyományőrző és -ápoló, karitatív és sporttevékenységeket, továbbá helyi és kistérségi kulturális és sportrendezvények szervezését. 2026-ban ismét napirenden szerepelt civil szervezetek támogatására kiírt pályázat.

4. Résztvevők és partnerek

A helyi civil és nonprofit szervezetek; önkormányzat; kulturális intézmények; rendezvények esetén további helyi közösségi szereplők.

5. A részvétel módja

A civil szereplők nem pusztán programlátogatók, hanem saját kezdeményezéseik gazdái és megvalósítói lehetnek. Az önkormányzat ehhez támogatást és szervezeti keretet ad.

6. Eredmények és hozzáadott érték

A helyi közösségek önálló kezdeményezései láthatóbbá válhatnak, a kulturális és közösségi kínálat sokszínűbbé válik, és erősödik az önkormányzat és a civil társadalom közötti kapcsolat.

7. Legfontosabb tanulság

A részvételi örökségirányítás egyik alapja, hogy a település ne csak programokat szervezzen a lakosságnak, hanem teret adjon a lakosság saját kezdeményezéseinek is.

8. Átadhatóság más európai kisvárosoknak

Más kisvárosokban is könnyen adaptálható. A lényeg nem egy konkrét pályázati forma másolása, hanem a partneri szemlélet: világos támogatási keret, egyszerű eljárás, visszacsatolás és a civil kezdeményezések láthatóvá tétele.

9. Erőforrásigény

Önkormányzati koordináció, pályázati/finanszírozási keret, helyszín és intézményi kapacitás. A konkrét költségigény programonként eltér.

10. Javasolt mérőszámok

Éves támogatott civil kezdeményezések száma; kulturális/hagyományőrző projektek száma; résztvevők száma; új együttműködések száma; támogatott projektek ismétlődési aránya.

11. Fejlesztési irány a TANDEM-ben

A TANDEM-ben érdemes a rendszert továbbfejleszteni egy „örökségi partnerségi” modullal: civil szervezeti fórum, közös éves örökségi prioritások, mikroprojektek és visszacsatolás.

2. jó gyakorlat – Közösség és gyári kultúra

Az ipari örökség közösségi újraértelmezése

Gyakorlat státusza	MEGLÉVŐ PROGRAMRA ÉPÜLŐ JÓ GYAKORLAT – a részvételi módszertan továbbfejlesztendő
TANDEM-kapcsolódás	Kulturális örökség + közösségi részvétel + helyi együttműködés

1. Kiinduló helyzet/probléma

Az ipari múlt könnyen kizárólag történeti vagy gazdaságtörténeti témává válhat. Balatonfűzfő esetében azonban a gyári múlt személyes emlékekhez, családi történetekhez és helyi identitáshoz is kapcsolódik.

2. Cél

A gyári örökség közösségi témává alakítása: a múlt bemutatása mellett lehetőséget teremteni arra, hogy a helyiek saját emlékeikkel és történeteikkel kapcsolódjanak az örökséghez.

3. A gyakorlat lényege és módszere

A „Közösség és gyári kultúra – 100 év lenyomata Balatonfűzfőn” program a helyi gyári múltat kulturális és közösségi eseményként jelenítette meg. A gyakorlat továbbfejleszthető oral history-val, fotó- és tárggyűjtéssel, digitális történetmeséléssel és helyi emlékezeti térképpel.

4. Résztvevők és partnerek

Önkormányzat, kulturális intézmény, helytörténettel foglalkozó szakemberek, egykori és jelenlegi helyi közösségek, családok, idősebb generációk, fiatalok.

5. A részvétel módja

A részvétel következő szintje a személyes történetek bevonása: interjúk, fotók, tárgyak, családi dokumentumok, emlékezeti pontok és fiatalok által készített digitális történetek.

6. Eredmények és hozzáadott érték

A gyári örökség nem pusztán „múlt”, hanem személyes és közösségi identitás. A téma alkalmas generációk közötti párbeszédre, helyi tudás átadására és a településhez való kötődés erősítésére.

7. Legfontosabb tanulság

A legerősebb TANDEM-érték az örökség személyessé tétele. Az ipari örökség akkor válik részvételi örökséggé, ha a helyiek saját történetei is bekerülnek a közös narratívába.

8. Átadhatóság más európai kisvárosoknak

Kisvárosokban különösen jól átültethető: minden ipari, agrár-, bányászati vagy kézműves örökséggel rendelkező település kialakíthat saját emlékezeti projektet.

9. Erőforrásigény

Alacsony-közepes költség: koordinátor, interjúk rögzítése, digitalizálás, kiállítás vagy online felület. A közösségi gyűjtés jelentős önkéntes kapacitást mozgósíthat.

10. Javasolt mérőszámok

Begyűjtött történetek száma; résztvevő családok; bevont fiatalok/idősek; digitalizált fotók és tárgyak; létrehozott örökségi pontok; látogatottság.

11. Fejlesztési irány a TANDEM-ben

2026–2027-ben érdemes egy **„Balatonfűzfő emlékezeti térképe”** vagy **„Gyári történetek”** pilotot létrehozni, amelyben legalább két generáció közösen dolgozik.

3. jó gyakorlat – Kulturális intézmény mint közösségi platform

A Vágfalvi Ottó Művelődési Ház, Könyvtár és Turisztikai Központ közösségi szerepe

Gyakorlat státusza	MEGLÉVŐ INTÉZMÉNYI GYAKORLAT – a részvételi elem tudatosan továbbfejleszthető
TANDEM-kapcsolódás	Kulturális örökség + közösségi részvétel + helyi együttműködés

1. Kiinduló helyzet/probléma

A kulturális intézmény akkor tud tartós közösségi hatást elérni, ha nem csupán programok helyszíne, hanem találkozási, tudásmegosztási és együttműködési platform.

2. Cél

A kulturális intézmény szerepének erősítése mint közösségi „kapcsolódási pont”: különböző korosztályok, civil szervezetek, művészek, helytörténeti szereplők és lakosok összekapcsolása.

3. A gyakorlat lényege és módszere

A Vágfalvi Ottó Művelődési Ház, Könyvtár és Turisztikai Központ programjai között kulturális, művészeti és közösségi kezdeményezések jelennek meg. Az intézmény hivatalos felülete többek között kulturális programokat, Tér-Zene programot, a „Közösség és gyári kultúra – 100 év lenyomata Balatonfűzfőn” kezdeményezést és infrastrukturális fejlesztéseket is bemutat.

4. Résztvevők és partnerek

Kulturális intézmény munkatársai, önkormányzat, civil szervezetek, művészek, helytörténészek, iskolák, családok és helyi lakosok.

5. A részvétel módja

A részvételi szint tovább növelhető azzal, hogy a közösség már a programok témájának kiválasztásába, tervezésébe és értékelésébe is bekapcsolódik. Ennek egyszerű eszköze lehet a rendszeres „Mit szeretnénk megőrizni?” közösségi beszélgetés.

6. Eredmények és hozzáadott érték

A kulturális intézmény többféle közösséget érhet el ugyanazon infrastruktúrán keresztül. A kulturális program így nem önálló esemény, hanem kapcsolatteremtő eszköz.

7. Legfontosabb tanulság

A legfontosabb tanulság: a részvétel nem feltétlenül külön „projektet” igényel. Egy meglévő kulturális intézmény működésébe is beépíthető a közösségi döntés, véleményezés és közös alkotás.

8. Átadhatóság más európai kisvárosoknak

Magas átadhatóság. Más településeken is létezik művelődési ház, könyvtár vagy kulturális központ. A módszer lényege a programgazdából közösségi platformmá válás.

9. Erőforrásigény

Elsősorban meglévő intézményi kapacitásra épít. Kiegészítő költség lehet moderálás, kommunikáció, digitális dokumentáció és közösségi műhelyek.

10. Javasolt mérőszámok

Résztvevők száma és sokszínűsége; új közösségi kezdeményezések; civil partnerek száma; közösségi javaslatok száma; megvalósított lakossági ötletek.

11. Fejlesztési irány a TANDEM-ben

A balatonfűzfői 2027-es TANDEM-találkozón a kulturális intézményt érdemes „élő laboratóriumként” használni közös alkotási műhelyekhez, heritage café-khoz és digitális történetmeséléshez.

4. jó gyakorlat – Vágfalvi Ottó Képzőművészeti Emlékverseny

A helyi művészeti örökség átadása a fiatal generációknak

Gyakorlat státusza	MEGLÉVŐ, DOKUMENTÁLT GYAKORLAT
TANDEM-kapcsolódás	Kulturális örökség + közösségi részvétel + helyi együttműködés

1. Kiinduló helyzet/probléma

A helyi művészeti örökség akkor marad élő, ha a fiatalok nemcsak megismerik, hanem saját alkotói eszközeikkel újraértelmezik.

2. Cél

A Vágfalvi Ottó életművéhez kapcsolódó kreatív, generációkat összekapcsoló örökségátadás, amelyben a fiatalok saját alkotással kapcsolódnak egy helyi kulturális személyiség örökségéhez.

3. A gyakorlat lényege és módszere

A Balatonfüzfi Irinyi János Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola, valamint a Vágfalvi Ottó Művelődési Ház, Könyvtér és Turisztikai Központ rendezésében 2025-ben hetedik alkalommal hirdették meg az emlékversenyt. A pályázatra 264 alkotás érkezett 24 általános és középiskolából; a centenáriumi évben a döntőre 100 alkotás készítője kapott meghívást.

4. Résztvevők és partnerek

Iskolák, diákok, pedagógusok, kulturális intézmény, művészek és zsűritagok, valamint a helyi közösség.

5. A részvétel módja

A fiatalok aktív alkotóként kapcsolódnak az örökséghez. Nem egy kész történetet kell elfogadniuk: egy meglévő mű vagy életmű saját parafrázisát, értelmezését hozzák létre.

6. Eredmények és hozzáadott érték

A gyakorlat széles körből von be fiatalokat, és az örökséghez való kapcsolódást kreatív tevékenységgé alakítja. A 2025-ös dokumentált részvétel alapján a kezdeményezés nemcsak helyi, hanem országos iskolai hálózatot is elér.

7. Legfontosabb tanulság

A fiatalok bevonásának egyik legerősebb formája, ha az örökségből alkotási feladat születik. A résztvevő nem „közönség”, hanem alkotó.

8. Átadhatóság más európai kisvárosoknak

Más települések helyi művészek, épületek, tárgyak, történetek vagy hagyományok köré hasonló kreatív pályázatot építhetnek. A módszer különösen alkalmas iskolai partnerségre.

9. Erőforrásigény

Alacsony-közepes költség: felhívás, zsűrizés, kiállítás/döntő, díjak és kommunikáció. A partnerség révén az intézményi kapacitások megoszthatók.

10. Javasolt mérőszámok

Pályázók száma; iskolák és települések száma; korcsoportok; döntő résztvevői; pedagógus-partnerek; elkészült alkotások; visszatérő résztvevők.

11. Fejlesztési irány a TANDEM-ben

A TANDEM-ben a módszer kiterjeszthető digitális történetmesélésre: a fiatalok ne csak képet készítsenek, hanem rövid videóban vagy digitális történetben is mondják el, mit jelent számukra a helyi örökség.

5. jó gyakorlat – Vágfalvi 100 – művészeti örökség közösségi újraértelmezése

Egy helyi életműből közösségi emlékezet és kulturális találkozási pont

Gyakorlat státusza	MEGLÉVŐ, DOKUMENTÁLT PROGRAM
TANDEM-kapcsolódás	Kulturális örökség + közösségi részvétel + helyi együttműködés

1. Kiinduló helyzet/probléma

Az egyéni művészeti életmű könnyen múzeumi vagy szakmai kérdéssé válhat. A helyi közösség számára azonban akkor válik igazán élő örökséggé, ha személyes emlékekkel, történetekkel és kortárs közösségi élményekkel kapcsolódik össze.

2. Cél

Vágfalvi Ottó örökségének bemutatása úgy, hogy az ne csupán kiállítás, hanem közösségi találkozási és emlékezeti eseménysor legyen.

3. A gyakorlat lényege és módszere

2025-ben, Vágfalvi Ottó születésének 100. évfordulóján a Vágfalvi Ottó Művelődési Ház, Könyvtár és Turisztikai Központ „Vágfalvi Ottó 100” címmel kiállítást rendezett. A források szerint a tárlat nemcsak festményeket és grafikákat, hanem fotókat, leveleket, dokumentumokat és személyes tárgyakat is bemutatott; a programhoz megnyitó és rendhagyó esti tárlatvezetés/finisszázs is kapcsolódott.

4. Résztvevők és partnerek

Kulturális intézmény, önkormányzat, művészek, helytörténészek, kulturális szakemberek, gyűjtők, az életmű tisztelői és a helyi közösség.

5. A részvétel módja

A gyakorlat részvételi továbbfejlesztése: személyes emlékek gyűjtése, családi fotók és dokumentumok bevonása, közösségi tárlatvezetés, fiatalok által készített digitális történetek és intergenerációs beszélgetések.

6. Eredmények és hozzáadott érték

A helyi művészeti örökség több rétegen keresztül válik hozzáférhetővé: műalkotások, személyes dokumentumok, emlékek és közösségi történetek kapcsolódnak össze.

7. Legfontosabb tanulság

A tárgyi örökség és a személyes emlékezet összekapcsolása erősebb közösségi kötődést teremthet, mint a hagyományos, kizárólag szakértői bemutatás.

8. Átadhatóság más európai kisvárosoknak

Más kisvárosokban bármely helyi művész, tanító, közösségi vezető vagy kulturális alkotó öröksége köré kialakítható hasonló közösségi emlékezetprojekt.

9. Erőforrásigény

Kiállítási és kommunikációs költségek, dokumentáció, kurátori/szakmai munka; a közösségi történetgyűjtés önkéntes alapon is szervezhető.

10. Javasolt mérőszámok

Begyűjtött személyes történetek; bevont családok; bemutatott dokumentumok; látogatók; közösségi események; fiatal résztvevők; létrejött digitális tartalmak.

11. Fejlesztési irány a TANDEM-ben

A TANDEM-ben a „Vágfalvi 100” modellből érdemes egy rendszeres „Helyi örökség – személyes történetek” formát kialakítani, amelyet 2027-ben a nemzetközi partnerek is kipróbálhatnak.

4. Közös szakmai tanulságok

- A helyi örökség akkor válik közösségi erőforrássá, ha az emberek saját történeteikkel, tudásukkal vagy alkotásukkal kapcsolódhatnak hozzá.
- A részvétel nem azonos a programokon való jelenléttel. A legerősebb részvétel a tervezés, tartalomalkotás, döntés és értékelés szintjén jelenik meg.
- A kulturális intézmények kulcsszereplők lehetnek a helyi önkormányzat, civil szervezetek és lakosság közötti kapcsolódásban.
- A fiatalok bevonását érdemes konkrét alkotási feladathoz kötni; ez erősebb lehet, mint a pusztán információátadás.
- Az idősebb generációk személyes emlékezete különösen fontos erőforrás az ipari és helytörténeti örökség feldolgozásában.
- A civil szervezetek nemcsak végrehajtók, hanem a helyi örökség hordozói és szakértői.
- A jó gyakorlatok átadhatósága akkor erős, ha a módszert nem egy konkrét eseményként, hanem lépésekre bontható folyamatként írjuk le.

5. Javasolt közös módszertan a TANDEM Jó Gyakorlatok Gyűjteményéhez

A panagyurishtei találkozón minden partner ugyanazt a struktúrát használhatja. Ez megkönnyíti az öt ország tapasztalatainak összehasonlítását.

1. Helyi kihívás

Milyen problémára vagy szükségletre reagált a gyakorlat?

2. Örökségi erőforrás

Milyen kulturális, történeti, természeti vagy közösségi örökségre épít?

3. Cél

Mit kívánt megváltoztatni vagy megerősíteni?

4. Résztvevők

Kik voltak a szereplők? Kik maradtak ki?

5. Részvételi módszer

Hogyan vehettek részt az emberek a tervezésben, megvalósításban vagy értékelésben?

6. Eredmény

Mi változott a közösség, együttműködés, tudás vagy identitás szintjén?

7. Erőforrás

Milyen idő, emberi kapacitás, helyszín és pénzügyi forrás kellett?

8. Nehézség

Mi volt a legnagyobb akadály?

9. Tanulság

Mit csinálnánk ugyanígy, és mit másképp?

10. Átadhatóság

Mely elemek másolhatók át más településekre?

11. Mérőszámok

Mivel lehet bizonyítani a részvételt és az eredményt?

12. Dokumentáció

Fotó, videó, link, interjú, program, beszámoló.

6. Javasolt továbbfejlesztés Balatonfűzfő 2027-es TANDEM-találkozója

A balatonfűzfői esemény szakmai fókuszja az inkluzív és generációk közötti együttműködés, a közös alkotás és a digitális történetmesélés. Ezért a fenti öt gyakorlatból egy közös „örökségi részvételi labor” építhető.

- **Örökségi séta:** ipari és kulturális örökségi helyszínek közös értelmezése.
- **Heritage Café:** idősek és fiatalok közös beszélgetése személyes emlékekről.
- **Oral history műhely:** rövid interjúk rögzítése a gyári és kulturális múltból.
- **Digitális történetmesélés:** fiatalok készítenek rövid videókat vagy digitális történeteket.
- **Közösségi alkotóműhely:** Vágfalvi Ottó örökségéhez hasonlóan egy helyi örökségi elem kortárs újraértelmezése.
- **Civil-önkormányzati műhely:** mely örökségi témákban tud együtt dolgozni az önkormányzat, az intézmény és a civil társadalom?
- **Közös értékelés:** mely módszerek kerüljenek be az Örökségi Részvételi Eszköztárba?

7. Összegző szakmai állítás

Balatonfűzfő tapasztalata alapján a kulturális örökség nem önmagában válik közösségi értéké. Akkor válik élő örökséggé, amikor az önkormányzat partnerként, a kulturális intézmény platformként, a civil közösségek tudás- és kezdeményezéshordozóként, a fiatalok pedig alkotóként kapcsolódhatnak hozzá.

A TANDEM számára ezért Balatonfűzfő legfontosabb hozzájárulása nem egyetlen rendezvény, hanem egy olyan helyi megközelítés, amelyben a támogatás, a közösségi kultúra, az ipari emlékezet és a művészeti örökség egymást erősítve teremtenek lehetőséget a részvételre.

8. Források és szakmai megjegyzések

- TANDEM – Benyújtott pályázat: projektcélok, partneri erősségek, európai dimenzió és a Jó Gyakorlatok Gyűjteményének célja.
- Program_Panagyurishte_hungarian.docx: a panagyurishti szakmai találkozó kérdéskörei és elvárt eredményei.
- Balatonfuzfo_TANDEM_Jo_Gyakorlatok_Panagyurishte.pptx: a korábban kialakított balatonfűzfői jó gyakorlatok szakmai váza.
- Balatonfűzfő Város Önkormányzata – Vágfalvi Ottó Művelődési Ház, Könyvtár és Turisztikai Központ hivatalos oldala.
- Balatonfűzfő Város Önkormányzata – civil szervezetek és önkormányzati támogatási felhívások.
- Balatonfűzfői Hírlap 2025–2026: Vágfalvi Ottó 100 és a Vágfalvi Ottó Képzőművészeti Emlékverseny dokumentált anyagai.

Szakmai megjegyzés: az anyag a rendelkezésre álló projektanyagokból és hivatalos balatonfűzfői forrásokból igazolt gyakorlatokra épül. Ahol a részvételi módszer további fejlesztése szerepel, azt **fejlesztési irányként** és nem már teljes körűen megvalósult gyakorlatként kell értelmezni.

Balatonfűzfő, 2026. október